

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/173/2005

UPODOBANIA KULINARNE, NAWYKI ŻYWIENIOWE I ZACHOWANIA KONSUMENCKIE POLAKÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

UPODOBANIA KULINARNE, NAWYKI ŻYWIENIOWE I ZACHOWANIA KONSUMENCKIE POLAKÓW

- ❑ Większość Polaków uważa, że odżywia się zdrowo (65%) lub nawet bardzo zdrowo (8%). W ciągu ostatnich pięciu lat deklaracje te prawie się nie zmieniły.
- ❑ W porównaniu z rokiem 2000 znacząco zmalała (z 45% do 32%) liczba osób, które codziennie między posiłkami jedzą owoce.
- ❑ Rosół, kotlet schabowy, gotowane ziemniaki i surówka, do tego kompot wiśniowy, a na deser lody - to najczęściej wymieniane przez Polaków składniki wymarzonego obiadu.
- ❑ Ponad połowa ankietowanych (54%) twierdzi, że obecnie jada mniej mięsa wołowego niż piętnaście lat temu. Niemal taka sama liczebnie grupa (53%) deklaruje też, że pije więcej wody mineralnej.
- ❑ Mimo zmian, jakie w ciągu ostatnich piętnastu lat zaszły w sposobach odżywiania, większość badanych (61%) uważa, że jadane przez nich potrawy przypominają posiłki ich rodziców.
- ❑ Dwie piąte Polaków (40%) zawsze lub prawie zawsze sprawdza datę przydatności do spożycia kupowanych produktów, co siódmy (15%) deklaruje, że nie robi tego nigdy lub prawie nigdy. Świeżością i jakością kupowanej żywności częściej interesują się kobiety niż mężczyźni.
- ❑ W ciągu ostatnich pięciu lat zmalała liczba osób, które twierdzą, że nigdy nie wyrzucają produktów żywnościowych: pieczywa (z 48% do 43%), warzyw i owoców (z 54% do 45%), mleka i jego przetworów (z 67% do 57%) oraz mięsa i wędlin (z 67% do 54%).

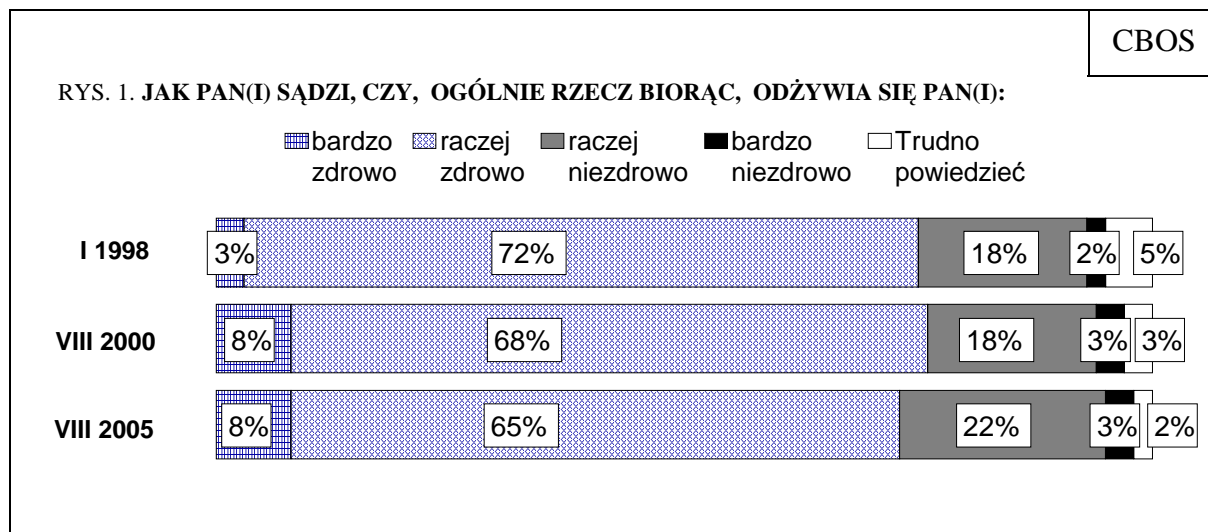
Przemiany, jakim od piętnastu lat podlega polska gospodarka, przejawiają się między innymi w coraz bogatszym zaopatrzeniu sklepów. Prawa wolnego rynku i proces globalizacji sprawiły, że obecnie w Polsce dostępne są bardzo różnorodne produkty spożywcze. Z roku na rok przybywa barów i restauracji, w których można znaleźć zarówno wierne oryginalnym przepisom potrawy kuchni staropolskiej, jak i dania z najdalszych zakątków świata. Jedynym ograniczeniem w poznawaniu nowych smaków wydaje się być zasobność portfela. Upodobania kulinarne nie zmieniają się jednak zbyt szybko i wiele osób jest przywiązanych do „smaków dzieciństwa”.

Media nagłaśniają ostrzeżenia lekarzy i dietetyków przed otyłością i jej konsekwencjami, a jednocześnie starają się promować prawa konsumenta i budzić większą świadomość również w zakresie wiedzy o spożywanych produktach. Nasze badanie¹ miało na celu sprawdzenie, jak ostatnie piętnastolecie wpłynęło na przyzwyczajenia żywieniowe Polaków i ich zachowania konsumenckie w tej sferze.

ZDROWE ODŻYWIANIE?

Większość Polaków (73%) sądzi, że odżywia się zdrowo. Przekonanie to właściwie nie ulega zmianie od 1998 roku, kiedy to po raz pierwszy zadaliśmy pytanie na ten temat.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (183) przeprowadzono w dniach 5-8 sierpnia 2005 roku na liczącej 949 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Jedynym czynnikiem istotnie różnicującym opinie w tej kwestii jest ocena własnych warunków materialnych. Badani, którzy uważają, że są one dobre, częściej niż pozostali deklarują, że odżywiają się zdrowo (81% wskazań), natomiast wśród określających swoją sytuację materialną jako złą liczba osób uważających, że odżywiają się niezdrowo, sięga 35%. Opinie na ten temat nie wiążą się z rzeczywistymi dochodami respondentów.

Subiektywna ocena własnego stylu odżywiania nie musi jednak znajdować odzwierciedlenia w faktach. Badanych zapytaliśmy więc o to, czy codziennie zjadają co najmniej trzy posiłki (w tym śniadanie), a także jak często jedzą między posiłkami owoce - zgodnie z zasadami zdrowego żywienia.

Tabela 1

Proszę powiedzieć, jak często:	Codziennie			Kilka razy w tygodniu			Kilka razy w miesiącu			Raz w miesiącu lub rzadziej			Wcale lub prawie wcale		
	I '98	VIII '00	VIII '05	I '98	VIII '00	VIII '05	I '98	VIII '00	VIII '05	I '98	VIII '00	VIII '05	I '98	VIII '00	VIII '05
w procentach															
- zjada Pan(i) rano śniadanie	81	80	78	10	11	12	3	3	3	-	1	1	6	5	5
- spożywa Pan(i) co najmniej trzy posiłki dziennie (razem ze śniadaniem)	79	79	78	13	13	14	5	3	4	-	1	1	3	3	3
- między posiłkami zjada Pan(i) owoce	40	45	32	35	32	40	13	11	15	5	5	5	7	6	7

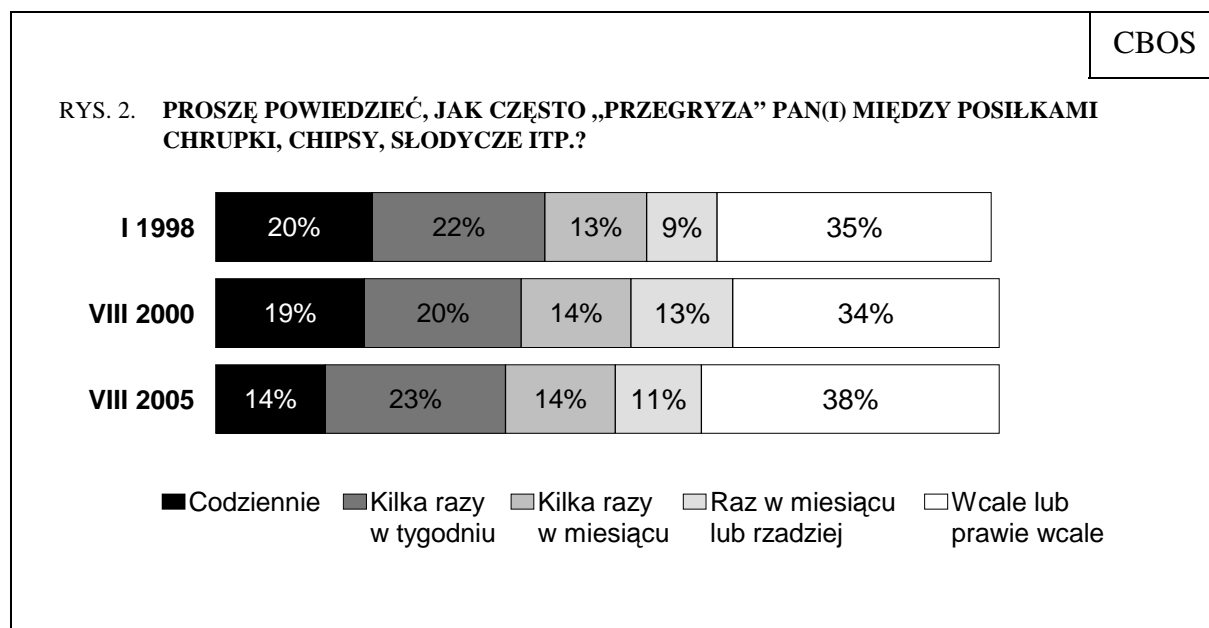
Szarym kolorem zaznaczono zachowania zgodne z zasadami zdrowego żywienia. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Odpowiedzi na to pytanie także nie uległy większym zmianom w ciągu ostatnich pięciu lat. Jedyna wyraźnie zauważalna różnica, niestety niezbyt korzystna dla zdrowia, to spadek liczby osób codziennie jedzących owoce między posiłkami (z 45% w 2000 roku do 32% obecnie). Oba badania przeprowadzaliśmy w sierpniu, a więc nie można tej różnicy tłumaczyć mniejszą dostępnością owoców na rynku.

Z deklaracji badanych wynika, że owoce najrzadziej spożywają ci, którzy określają swoje warunki materialne jako złe (podobnie jak w przypadku pytania o zdrowe odżywianie, nie wiąże się to z rzeczywistą wysokością dochodów na osobę w rodzinie). Ponadto owoce codziennie zjada zdecydowanie więcej kobiet (37%) niż mężczyzn (27%).

Pozostałe dwa aspekty zdrowego odżywiania są natomiast związane z wielkością miejsca zamieszkania - wśród mieszkańców wielkich miast wyższy od przeciętnego jest odsetek osób, które prawie nigdy nie jadają rano śniadań (10%), a także - co najmniej trzech posiłków w ciągu dnia (8%).

Zmniejszeniu się liczby osób codziennie jedzących owoce towarzyszy zauważalny spadek (o 5 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2000) odsetka badanych, którzy codziennie „przegryzają” między posiłkami - zdecydowanie mniej zdrowe niż owoce - chrupki, chipsy i słodycze. Trzeba też zaznaczyć, że wzrosła (o 4 punkty - do 38%) liczba osób, które deklarują, że wcale lub prawie wcale tego nie robią.

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

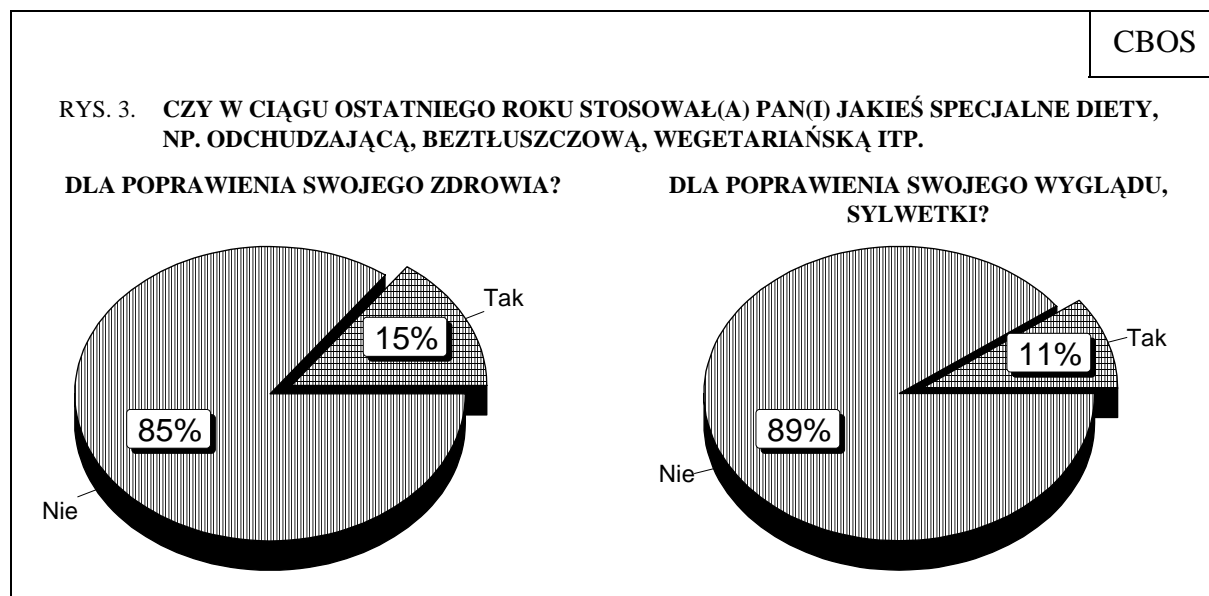
Do codziennego „przegryzania” słodyczy bądź chipsów między posiłkami częściej przyznają się kobiety niż mężczyźni. Ponadto bardzo dużo osób mających taki zwyczaj jest wśród respondentów najmłodszych, szczególnie wśród uczniów i studentów. Prawie jedna trzecia badanych z tych grup (odpowiednio: 29% i 31%) deklaruje, że niezdrowe przekąski jada codziennie, i niemal tyle samo (33% i 29%) - że kilka razy w tygodniu. Z kolei wśród respondentów mających co najmniej 55 lat ponad połowa w ogóle nie jada słodyczy lub chrupek między posiłkami.

Jeśli uwzględnimy wszystkie elementy składające się na ocenę stylu odżywiania się, tj. codzienne spożywanie trzech posiłków (razem ze śniadaniem) oraz owoców, a także całkowite zaniechanie „przegryzania” słodyczy i chipsów między posiłkami, okaże się, że do tak zdefiniowanych zasad prawidłowego żywienia stosuje się 16% ankietowanych (o 2 punkty mniej niż w 2000 roku). Pięć lat temu nie zanotowaliśmy związku między stosowaniem zalecanych reguł a oceną własnej sytuacji materialnej², obecnie zaś jest on wyraźny - co piąty respondent uznający swoje warunki materialne za dobre (20%) i tylko co ósmy uważający, że są one złe (13%), trzyma się zasad zdrowego żywienia. Chociaż osoby z najstarszych grup wiekowych (powyżej 55 roku życia) nadal odżywiają się najzdrowiej, to najmłodszy (poniżej 24 roku życia) przestali być tymi, którzy odżywiają się najmniej zdrowo. Dużo gorzej pod tym względem wypadają trzydziestolatkowie, spośród których tylko 8% stosuje wszystkie zasady zdrowego żywienia.

Istnieją również zależności między zdrowym odżywianiem a miejscem zamieszkania. Wprawdzie mieszkańcy wsi odżywiają się bardziej regularnie, jednak jedzą mniej owoców i rzadziej niż ci, którzy mieszkają w wielkich miastach, przyznają, że nie przegryzają w ciągu dnia słodyczy lub chrupek. W rezultacie po zestawieniu wszystkich czterech elementów zdrowego żywienia okazuje się, że im większa miejscowość, tym zdrowiej odżywiają się jej mieszkańcy - wymienione warunki spełnia od 13% badanych mieszkających na wsi do 22% ludności największych miast. Ponadto odsetek osób stosujących zasady zdrowego żywienia rośnie wraz z poziomem ich wykształcenia (zob. tabele aneksowe).

² Zob. komunikat CBOS „Nawyki żywieniowe i upodobania kulinarne Polaków”, październik 2000 (oprac. M. Falkowska).

W naszym badaniu zapytaliśmy również o stosowanie specjalnych diet dla poprawy stanu zdrowia lub wyglądu. Przestrzeganie takiej diety ze względów zdrowotnych zadeklarowało 15% respondentów, natomiast w celu poprawienia swojego wyglądu nieco mniejsza grupa (11%).

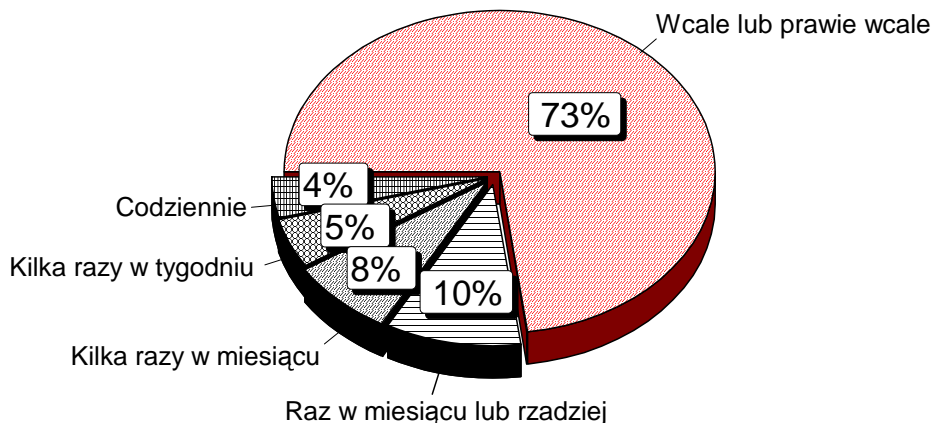

W obu przypadkach diety są nieco bardziej popularne wśród kobiet niż mężczyzn, ponadto wyższy od przeciętnego odsetek stosujących je osób jest wśród respondentów dobrze wykształconych, mieszkających w wielkich miastach i dobrze oceniających własne warunki materialne. Wyjątkowo dużo osób (prawie jedna trzecia) stosujących specjalne diety dla zdrowia lub poprawy sylwetki jest wśród pracujących na własny rachunek poza rolnictwem.

Istotnym czynnikiem różnicującym odpowiedzi na to pytanie jest wiek. Stosowanie diet ze względu na stan zdrowia dotyczy w większym stopniu badanych z najstarszych grup wiekowych, a ze względu na chęć uzyskania czy utrzymania ładnej sylwetki - raczej osób młodszych (zob. tabele aneksowe).

Polacy swój główny ciepły posiłek w ciągu dnia (obiad, *lunch* lub kolację - użyliśmy określenia omownego, żeby nie wykluczać żadnej z tych kategorii jako posiłku głównego) na ogół zjadają w domu. Poza domem przynajmniej kilka razy w tygodniu jada tylko co jedenasty (9%), większość zaś (73%) - wcale lub prawie wcale.

RYS. 4. PROSZĘ POWIEDZIEĆ, JAK CZĘSTO JADA PAN(I) GŁÓWNY CIEPŁY POSIŁEK POZA DOMEM?

Tylko w domu obiady jadają częściej osoby starsze i słabiej wykształcone, mieszkańcy wsi i małych miast oraz respondenci źle oceniający własne warunki materialne. Najniższy odsetek badanych, którzy prawie nigdy nie jadają ciepłego posiłku poza domem, jest wśród najlepiej zarabiających, natomiast największa liczba osób przynajmniej kilka razy w tygodniu niejadających w domu - wśród mieszkańców wielkich miast. Jedna piąta badanych z miast liczących ponad 500 tys. ludności prawie każdego dnia jada poza domem (zob. tabele aneksowe).

Najczęstszą porą spożywania głównego ciepłego posiłku w ciągu dnia są godziny między 14 a 16 - dwie piąte Polaków (40%) właśnie wtedy jada obiad. Niewiele mniejsza liczebnie grupa (34%) deklaruje spożywanie obiadu przed czternastą, co siódmy (15%) - w godzinach 16-18. Pozostali jadają swój główny ciepły posiłek jeszcze później (4%) lub nie mają stałej godziny jego spożywania (7%).

		CBOS	
W tradycyjnej kuchni polskiej obiad stanowił podstawowy ciepły posiłek w ciągu dnia. O której godzinie zazwyczaj jada Pan(i) tego rodzaju posiłek?	VIII 2000	O której godzinie zazwyczaj jada Pan(i) główny ciepły posiłek w ciągu dnia?	VIII 2005
		Przed godz. 12	1%
Między godz. 12 a 14	25%	Między godz. 12 a 14	33%
Między godz. 14 a 16	43%	Między godz. 14 a 16	40%
Między godz. 16 a 18	19%	Między godz. 16 a 18	15%
Między godz. 18 a 20	4%	Między godz. 18 a 20	3%
		Po godz. 20	1%
Nieregularnie, o różnych porach	8%	Nieregularnie, o różnych porach	7%

W porównaniu z danymi uzyskanymi pięć lat temu nieco więcej osób deklaruje, że jada obiad stosunkowo wcześniej - przed godziną 14. W 2000 roku osoby takie stanowiły jedną czwartą ogółu badanych, obecnie zaś ponad jedną trzecią.

Im młodszy i lepiej wykształcony jest respondent oraz im większa jest miejscowość, w której mieszka, tym późniejsza jest pora spożywania przez nich ciepłego posiłku.

WYMARZONY OBIAD

Polacy są raczej tradycjonalistami, jeśli chodzi o upodobania kulinarne. Odpowiadając na pytanie, co by Pan(i) najchętniej zjadł(a) na obiad, większość wymieniła jakąś zupę (54%), głównie rosół (17%), oraz drugie danie składające się z kawałka mięsa (82%), najczęściej kotleta schabowego, na który miałby ochotę co czwarty badany, gotowanych ziemniaków (54%) i surówki (48%).

Proszę powiedzieć, co by Pan(i) najchętniej zjadł(a) na obiad? Proszę wymienić wszystkie dania wchodzące w skład takiego posiłku, bez deseru i napoju

Zupy		54%
w tym:		
- rosół	17%	
- pomidorowa	11%	
- jarzynowa	6%	
- ogórkowa	3%	
Mięso (wymienione wprost)		82%
w tym:		
- kotlet schabowy	25%	
- pieczony drób (kurczak)	7%	
- smażony drób (kurczak)	4%	
Ziemniaki		58%
w tym:		
- gotowane	54%	
- frytki	4%	
Warzywa, jarzyny		65%
w tym:		
- surówki	48%	
- warzywa duszone, zasmażane, zapiekane	12%	
- warzywa gotowane	5%	
Dodatki inne niż ziemniaki		11%
w tym:		
- makaron, kluski	7%	
Pierogi, placki, naleśniki, kopytka, dania jarskie		10%
w tym:		
- pierogi	6%	
Sos		4%
Dania pochodzenia obcego, np.: spaghetti, pizza, dania chińskie, sushi		3%
Dania mleczne, np.: zsiadłe mleko, maślanka		2%
Obojętnie, bez znaczenia		2%
Trudno powiedzieć		2%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli podać cztery odpowiedzi

Wśród zup popularnością cieszą się również pomidorowa i jarzynowa. Jako dodatki do drugiego dania wymieniano także (choć zdecydowanie rzadziej) frytki, makarony i kluski, kasze lub ryż. W skład obiadu mogłyby też wchodzić (bądź stanowić jego podstawę) warzywa duszone lub zapiekane (w tym bigos) albo gotowane, mniej jednak popularne niż surówki.

Ulubionym mięsem Polaków jest wieprzowina - potrawę z niej sporządzoną wybrałoby na obiad 37% tych, którzy wprost wymieniali mięso jako składnik drugiego dania. Niewiele mniej (30%) zdecydowałoby się na coś z drobiu (najczęściej byłby to kurczak pieczony bądź smażony). Ryby i wołowina nie są zbyt popularne.

Tabela 2

Proszę powiedzieć, co by Pan(i) najchętniej zjadł(a) na obiad?	Odpowiedzi osób deklarujących, że na obiad chciałyby zjeść mięso		
	ogółem (N=781)	kobiety	mężczyźni
	w procentach		
Wieprzowina	37	30	44
Drób	30	35	26
Ryby	7	9	5
Wołowina	5	5	4
Ogólnie mięso (inny lub niesprecyzowany gatunek mięsa)	21	21	21

Jeśli chodzi o sposób przygotowania mięsa, Polacy zdecydowanie najbardziej lubią smażone - takie najchętniej zjadłaby prawie połowa tych, którzy preferują na obiad potrawy mięsne (44%). Poza najpopularniejszym kotлетem schabowym wymieniano sznycle, kotlety *de volaille*, steki z wołowiny lub strusia, smażoną karkówkę i inne. Mniej lubiane są dania z mięsa pieczonego (np. kurczak z różną, schab pieczony czy sola z pieca) lub duszonego (np. golonka w piwie lub zrazy zawijane - w niektórych regionach zwane roladami), a tylko nieliczni wybraliby na obiad mięso gotowane (np. potrawkę z kurczaka).

Tabela 3

Proszę powiedzieć, co by Pan(i) najchętniej zjadł(a) na obiad?	Odpowiedzi osób deklarujących, że na obiad chciałyby zjeść mięso		
	ogółem (N=781)	kobiety	mężczyźni
Mięso:	w procentach		
- smażone	44	38	50
- pieczone	14	13	14
- duszone	9	11	7
- gotowane	5	9	3
- ogólnie (niesprecyzowany sposób przygotowania)	28	29	26

Podobnie jak w przypadku określenia ulubionego gatunku mięsa, również i w kwestii ulubionych sposobów jego przygotowania kobiety i mężczyźni znacząco różnią się gustami. Mężczyźni są zwolennikami przede wszystkim potraw smażonych (50%), kobiety zaś trzykrotnie częściej niż oni deklarują, że na obiad chciałyby zjeść mięso gotowane (odpowiednio: 9% i 3%).

Wprawdzie 82% badanych zadeklarowało, że częścią ich obiadu byłby kawałek mięsa, jednak nie oznacza to, że pozostali (18%) są wegetarianami. Wśród innych dań, które Polacy chętnie widzieliby na swoim stole, pojawiały się również pierogi, pyzy, naleśniki i inne placki (wskazane przez co dziesiątą osobę), w tym zawierające farsz mięsny. Potrawy pochodzenia obcego także mogą zawierać składniki mięsne, np. szynka na pizzy czy ryba w *sushi*. Ta kategoria nie jest zbyt ostro zarysowana - trudno ocenić, co zdomowiło się już w polskiej tradycji kulinarnej na stałe, a co nadal należy traktować jako obce, dlatego znalazły się tu potrawy inne niż typowo mięsne oraz znane w Polsce stosunkowo od niedawna. Wśród wymienianych dań sporadycznie pojawiały się też potrawy typowo jarskie, np. kotlety sojowe czy zapiekanka z warzyw. Odżywianie wegetariańskie to w Polsce zjawisko niszowe.

Jako napój towarzyszący obiadowi największa liczba osób (37%) wybrałaby kompot, głównie wiśniowy lub truskawkowy. Na drugim miejscu pod względem popularności znalazły się: sok (najchętniej pomarańczowy) i herbata (raczej czarna) lub kawa (po 14%). Dość popularna jest również woda mineralna bądź po prostu zwykła woda.

		CBOS
Czego by się Pan(i) napił(a) do obiadu? Proszę wymienić jeden ulubiony napój		
Kompot		37%
w tym:		
- wiśniowy	5%	
- truskawkowy	3%	
Sok		14%
w tym:		
- pomarańczowy	4%	
Herbata, kawa		14%
w tym:		
- herbata czarna	11%	
Woda, w tym mineralna		11%
Piwo		7%
Słodkie napoje		6%
w tym:		
- cola, coca-cola, pepsy-cola	3%	
Wino		5%
Mleko i napoje mleczne		2%
Inne (niż piwo i wino) napoje alkoholowe		1%
Obojętnie, bez znaczenia		1%
Nic („nie popijam obiadu”)		1%
Trudno powiedzieć		1%

Badani rzadziej wymieniali piwo, słodkie napoje (przede wszystkim gazowane), wino, mleko. Nieliczni deklarowali, że najchętniej wypiliby „setkę czystej” albo że w ogóle „nie popijają obiadu”.

Po dobrym obiedzie większość zjadłaby też dobry deser. (Trzeba jednak zaznaczyć, że aż 13% badanych zadeklarowało, że nie jada deserów.) W tej kategorii najczęściej wymieniano lody (28%) - często z różnymi dodatkami, jak bita śmietana czy owoce (pojawiały się one również osobno, kiedy nie towarzyszyły lodom, a stanowiły samodzielny deser). Prawie równie popularne jak lody są ciasta (22%), przede wszystkim zaś sernik. Nieco rzadziej wymieniano owoce (13%), a jeszcze rzadziej galaretkę i budyń (po 7%). Najmniej osób wspominało o bitej śmietanie (która jednak często pojawiała się jako element innych

deserów), kisielu, deserach mlecznych, takich jak jogurt bądź kasza manna, czekoladzie oraz kompotach, sokach i innych napojach.

		CBOS
Co najchętniej zjadł(a)by Pan(i) na deser? Proszę wymienić jeden rodzaj		
Lody (również lody z bitą śmietaną i innymi dodatkami)		28%
Ciasta, ciastka		22%
w tym:		
sernik	4%	
Owoce		13%
Galaretka		7%
Budyń		7%
Bitą śmietaną		2%
Inne desery mleczne		2%
Kisiel		2%
Czekolada		1%
Kompot, sok lub inny napój		1%
Obojętnie, bez znaczenia		1%
Nic („nie jadam deserów”)		13%
Trudno powiedzieć		2%

Upodobania kulinarne zależą od płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania i zamożności badanych. Mężczyźni częściej niż kobiety wymieniali jako składnik obiadu mięso, ziemniaki i piwo, częściej też skłonni byliby zrezygnować z deseru. W odpowiedziach kobiet częściej pojawiały się takie potrawy, jak pierogi, placki, makarony lub kasze, a także soki i herbata do picia obiadu oraz owoce na deser.

Zupy, kompoty oraz kawa i herbata są popularniejsze wśród starszych badanych, młodszy częściej niż przeciętnie wymieniali soki i słodkie napoje oraz lody. Najmłodszy (szczególnie uczniowie i studenci) są też najbardziej otwarci na nowinki kulinarne - stosunkowo wysoki jest wśród nich odsetek tych, którzy chętnie zjedliby na obiad jakąś potrawę obcego pochodzenia (zob. tabele aneksowe).

Mieszkańcy wsi i miast nie różnią się znacząco, jeśli chodzi o wybór dań głównych, natomiast im większa miejscowość zamieszkania, tym chętniej preferowane są herbata, kawa lub wino oraz lody na deser, podczas gdy mieszkańcy mniejszych miejscowości częściej niż przeciętnie wymieniali kompoty i ciasta.

Można też zauważyć, że im wyższe wykształcenie ankietowanych, tym większe wśród nich zainteresowanie daniami jarskimi oraz potrawami egzotycznymi. Badani lepiej wykształceni częściej niż przeciętnie wymieniali również soki i lody, a mający wyższe wykształcenie - trzykrotnie częściej niż przeciętnie wino (16%). Respondenci z wykształceniem podstawowym chętniej wybierali kompoty i ciasta (zob. tabele aneksowe).

Dobre warunki materialne sprzyjają wyborowi na obiad potraw obcego pochodzenia, a z napojów - wody lub soku oraz owoców na deser. Osoby źle oceniające swoją sytuację materialną częściej niż przeciętnie wymieniały kompoty i ciasta.

Nie pytaliśmy o to, co badani zazwyczaj jadają na obiad - raczej trudno byłoby odpowiedzieć na to pytanie. Dlatego należy podkreślić, że uzyskane odpowiedzi nie dotyczą tego, co faktycznie pojawia się na polskich stołach, a jedynie upodobań kulinarnych Polaków.

ZMIANY SPOSOBÓW ŻYWIENIA

Interesowały nas nie tylko preferencje kulinarne badanych. Co najmniej równie ważne było sprawdzenie, w jakim stopniu na sposoby odżywiania wpłynęły przemiany ostatnich piętnastu lat. Wyznaczyliśmy tę właśnie cezurę czasową, choć zdawaliśmy sobie sprawę, że na wyniki rzutować będą w pewnym stopniu odpowiedzi najmłodszych badanych, które mogą być związane nie tyle z przemianą ich własnych upodobań, ile z ogólnie różniącymi się sposobami odżywiania dzieci i ludzi dorosłych.

Z odpowiedzi na to pytanie wynika, że w ciągu ostatnich piętnastu lat zdecydowanie zwiększyło się spożycie warzyw i mięsa drobiowego (badanie realizowaliśmy w sierpniu i nie miały na nie wpływu doniesienia na temat zagrożenia ptasią grypą), a w nieco mniejszym stopniu również owoców i przetworów mlecznych, takich jak sery czy jogurty, oraz ryżu. W przypadku tych produktów odsetek osób, które odpowiedziały, że jedzą ich więcej, przewyższa co najmniej o 10 punktów liczbę badanych odpowiadających, że jedzą ich mniej.

Tabela 4

Czy obecnie jada Pan(i) więcej czy mniej niż piętnaście lat temu:	Więcej*	Tyle samo	Mniej**	Trudno powiedzieć***	Nigdy tego nie jadłem(a)m i nadal nie jem	Różnica wskazań między odpowiedziami „więcej” i „mniej”
	w procentach					
- warzyw	42 (3)	45	6 (0)	7	0	+36
- mięsa drobiowego	48 (6)	30	13 (1)	9	0	+35
- owoców	38 (3)	43	12 (0)	7	0	+26
- przetworów mlecznych (serów, jogurtów)	38 (3)	37	17 (1)	7	1	+21
- ryżu	25 (1)	50	15 (1)	8	2	+10
- chleba i innego pieczywa	15 (1)	62	16	7 (0)	0	-1
- potraw mącznych - klusek, makaronów, pierogów	21 (1)	51	20 (2)	7	1	+1
- ziemniaków	16 (1)	62	15 (0)	7	0	-1
- ryb	27 (2)	32	31 (2)	9	1	-4
- kasz	20 (1)	43	24 (4)	8	5	-4
- płatków zbożowych (owsianych, kukurydzianych itp.)	20 (2)	27	30 (12)	8	15	-10
- mięsa wieprzowego	17 (2)	31	42 (4)	9	1	-25
- słodczy - ciastek, cukierków, czekolady	19 (1)	27	46 (8)	7	1	-27
- mięsa wołowego	12 (1)	22	54 (13)	9	3	-42

* W nawiasach odsetek odpowiedzi „zdecydowanie więcej, bo wtedy w ogóle tego nie jadłem(a)m”
 ** W nawiasach odsetek odpowiedzi „w ogóle przestałem(a)m to jeść, chociaż wtedy jadłem(a)m”
 *** Zsumowane odpowiedzi „trudno powiedzieć” i „jestem za młody(a), żeby to pamiętać”

Właściwie bez zmian pozostaje spożycie produktów, które można nazwać podstawowymi: chleba, potraw mącznych (kluszek, makaronów), ziemniaków i kasz. Stosunkowo wysoka jest w tym przypadku liczba osób deklarujących, że obecnie jedzą ich tyle samo, ile piętnaście lat temu. Podobnie kształtuje się konsumpcja ryb, choć odsetki osób twierdzących, że spożywają ich teraz tyle samo bądź mniej lub więcej niż piętnaście lat temu są porównywalne.

Obecnie Polacy jedzą mniej płatków zbożowych. Co ciekawe, nie jest to związane ze zmianą jadłospisu najmłodszych - wśród nich przeważają osoby deklarujące, że płatków jedzą obecnie więcej niż piętnaście lat temu. Najstarsi respondenci częściej twierdzą, że jedzą ich mniej lub w ogóle nie spożywają. Podobnie w przypadku słodczy - prawie połowa badanych (46%) deklaruje, że obecnie jada ich mniej (szczególnie najstarsi, najmłodszy jedzą raczej więcej).

Większe spożycie drobiu idzie z kolei w parze ze spadkiem konsumpcji wieprzowiny i, przede wszystkim, wołowiny. Ponad połowa badanych twierdzi, że obecnie jada mniej mięsa wołowego niż piętnaście lat temu, przy czym co ósmy (13%) w ogóle przestał je jeść. Na spadek spożycia wołowiny i wzrost konsumpcji drobiu niewątpliwie mają wpływ ceny tych gatunków mięsa. Drób drożeje dużo wolniej niż wołowina (a ostatnio nawet zaczął tanieć, choć może to być trend chwilowy). Na zmiany dotyczące ilości i rodzaju jadanego mięsa (szczególnie zwiększenie spożycia drobiu) wpływają zapewne nie tylko zalecenia dietetyków, ale też inne czynniki, jak choćby wcześniejsze doniesienia o chorobie szalonych krów, co przyczyniło się do tego, że wołowina zniknęła z niektórych stołów. Zauważmy również, że Polacy nie zaczęli jeść więcej ryb, a przecież są one zalecane przez specjalistów od zdrowego żywienia. Obecnie pojawiają się w mediach opinie, że spadnie spożycie mięsa drobiowego w związku z ptasią grypą. W jakim stopniu zapowiedzi te się sprawdzą, przekonamy się w najbliższych miesiącach. Natomiast jeśli kolejne gatunki mięsa będą w takim tempie eliminowane z naszego jadłospisu, to odżywianie jarskie ma przed sobą wielką przyszłość.

Tabela 5

Czy obecnie pija Pan(i) więcej czy mniej niż piętnaście lat temu:	Więcej*	Tyle samo	Mniej**	Trudno powiedzieć***	Nigdy tego nie piłem(a)m i nadal nie piję	Różnica wskazań między odpowiedziami „więcej” i „mniej”
	w procentach					
- wody mineralnej	53 (6)	24	12 (3)	7	4	+41
- kawy	43 (7)	24	19 (6)	7	7	+24
- soków owocowych	41 (3)	31	17 (4)	7	4	+24
- piwa	34 (9)	17	25 (12)	7	17	+9
- herbaty czarnej	21 (1)	49	20 (6)	6	3	+1
- słodkich napojów gazowanych	28 (2)	20	36 (15)	7	9	-8
- kompotów owocowych	18 (0)	46	28 (6)	6	2	-10
- wina białego lub czerwonego	21 (6)	17	33 (17)	7	22	-12
- wódki	18 (7)	18	36 (17)	7	21	-18
- alkoholi wysokogatunkowych np. koniaku, whisky	12 (5)	11	31 (17)	6	40	-19
- mleka	18 (2)	34	39 (5)	6	3	-21

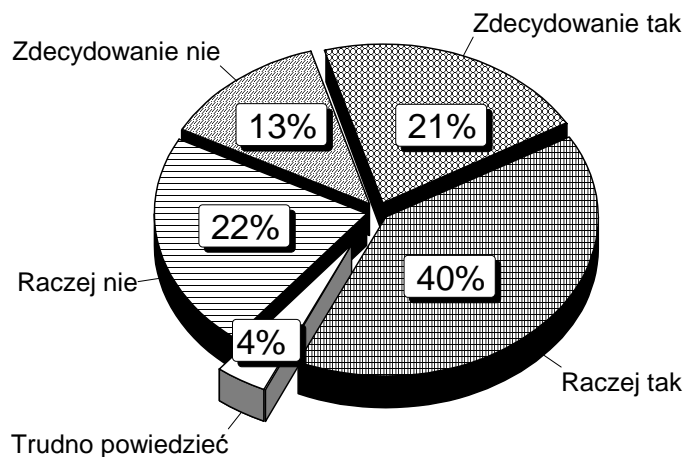
* W nawiasach odsetek odpowiedzi „Zdecydowanie więcej, bo wtedy w ogóle tego nie piłem(a)m”
 ** W nawiasach odsetek odpowiedzi „W ogóle przestałem(a)m to pić, chociaż wtedy piłem(a)m”
 *** Zsumowane odpowiedzi „trudno powiedzieć” i „jestem za młody(a), żeby to pamiętać”

W przypadku napojów najbardziej znacząco wzrosło w ciągu piętnastu lat spożycie wody mineralnej. Osoby deklarujące, że obecnie piją jej więcej, stanowią ponad połowę ogółu badanych. Ponad dwie piąte Polaków pije również więcej kawy (jedna piąta twierdzi, że pije jej mniej; szczególnie dużo tych, którzy przestali pić kawę, jest wśród osób najstarszych - 18%) oraz soków owocowych. Stosunkowo stałe jest spożycie czarnej herbaty - 21% ankietowanych deklaruje, że pije jej więcej, a 20% - że mniej, połowa zaś twierdzi, że ilość wypijanej przez nich herbaty się nie zmieniła. Osoby deklarujące, że piją mniej napojów gazowanych i kompotów przeważają nad tymi, które twierdzą, że piją ich więcej. Najbardziej zmniejszyło się spożycie mleka - prawie jedna piąta badanych deklaruje co prawda, że pije go więcej niż piętnaście lat temu, ale dwa razy większa liczebnie grupa przyznaje, że pije go mniej. Spadek picia mleka jest równoważony przez większe spożycie jego przetworów. Prawdopodobnie powszechnie dostępne w dużym wyborze jogurty, kefiry i serki zastąpiły mleko.

Osobną grupę napojów stanowią alkohole. W przypadku wina, wódki oraz alkoholi wysokogatunkowych (jak whisky czy koniak) przeważają odpowiedzi tych, którzy deklarują, że piją ich mniej niż piętnaście lat temu. Trzeba zaznaczyć, że aż jedna szóstka badanych (po 17%) twierdzi, że w ogóle przestała je pić. Nieco inaczej wygląda sytuacja, jeśli chodzi o piwo. Wprawdzie jedna czwarta ankietowanych (25%) pije go obecnie mniej (z czego połowa w ogóle przestała), ale ponad jedną trzecią (34%) stanowią ci, którzy piją go więcej. Stosunkowo duża liczebnie grupa (po około jednej piątej ogółu badanych) deklaruje, że w ogóle nie piła i nie pije piwa, wina, wódki, natomiast jeszcze większa grupa (dwie piąte) - alkoholi wysokogatunkowych.

Mimo dość dużych zmian, jakie w ciągu ostatnich piętnastu lat dokonały się w jadłospisie Polaków, większość (61%) uważa, że jadane przez nich posiłki są podobne do potraw, jakie jedli ich rodzice. Nieco ponad jedna trzecia (35%) jest przeciwnego zdania.

RYS. 5. JAK PAN(I) MYŚLI, CZY POSIŁKI, KTÓRE PAN(I) JADA, SĄ PODOBNE DO POSIŁKÓW JADANYCH PRZEZ PANA(I) RODZICÓW?

Trudno tu brać pod uwagę deklaracje osób najmłodszych, które często mieszkają jeszcze razem z rodzicami³, a zatem w zasadzie jadają to samo co oni. Różnice między sposobami odżywiania własnymi i rodziców dostrzegają przede wszystkim badani najlepiej wykształceni i najlepiej zarabiający, choć również wśród nich odsetek tych, którzy uważają, że jadają podobnie jak rodzice, przekracza połowę (patrz tabele aneksowe).

ZWYCZAJE KONSUMENCKIE

Mimo że zarówno organizacje konsumenckie, jak i dietetycy starają się przekonać Polaków, aby zwracali większą uwagę na to, co kupują, zwyczaje konsumenckie zmieniają się bardzo powoli. Właściwie jedyną różnicą zauważalną w ciągu ostatnich siedmiu lat jest wzrost (z 31% do 40%) liczby osób, które twierdzą, że prawie zawsze sprawdzają datę przydatności do spożycia kupowanych produktów.

³ Z prowadzonych przez nas badań wynika, że 79% pełnoletnich osób stanu wolnego mieszka ze swoimi rodzicami, zob. komunikat CBOS „Zależność pełnoletnich dzieci od rodziców”, lipiec 2005 (oprac. M. Piszczatowska).

Tabela 6

Proszę powiedzieć, jak często:	Zawsze lub prawie zawsze			Często			Czasami			Nigdy lub prawie nigdy		
	I '98	VIII '00	VIII '05	I '98	VIII '00	VIII '05	I '98	VIII '00	VIII '05	I '98	VIII '00	VIII '05
	(w procentach)											
- sprawdza Pan(i) datę ważności produktów żywnościowych	31	36	40	26	27	24	28	24	21	15	13	15
- kupuje Pan(i) produkty oznaczone jako „zdrowa żywność”	7	6	6	17	17	16	38	44	38	37	33	39
- sprawdza Pan(i) składniki produktów żywnościowych (np. zawartość tłuszczów, konserwantów etc.)	12	9	11	18	18	15	32	31	29	38	42	44
- używa Pan(i) filtrów do oczyszczania wody	7	5	9	2	2	2	4	4	2	87	89	88

W stosunku do roku 2000 wzrosła liczba osób, które twierdzą, że nigdy lub prawie nigdy nie kupują produktów żywnościowych oznaczonych jako „zdrowa żywność”, nieco zwiększył się też odsetek badanych nieinteresujących się składnikami artykułów spożywczych, np. pod względem zawartości konserwantów czy tłuszczów. Nadal ogromna większość Polaków (88%) nie używa filtrów do oczyszczania wody.

Można zauważyć, że zainteresowanie jakością spożywanych produktów rośnie wraz z poziomem wykształcenia oraz zadowolenia ze swoich warunków materialnych. Ponadto w przypadku filtrów do oczyszczania wody bardzo duże znaczenie ma wielkość miejsca zamieszkania. Tylko 4% mieszkańców wsi deklaruje, że używa ich zawsze lub prawie zawsze, podczas gdy wśród ludności największych miast liczba wskazań jest kilkakrotnie większa (21%). Trudno powiedzieć, czy wymusza to zła jakość wody miejskiej czy też jest to skutek mody na zdrowy styl życia. W przypadku innych zachowań różnice między mieszkańcami wsi i miast nie są aż tak wyraźne.

Tabela 7

Proszę powiedzieć, jak często:	Zawsze lub prawie zawsze			Często			Czasami			Nigdy lub prawie nigdy		
	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K
	w procentach											
- sprawdza Pan(i) datę ważności produktów żywnościowych	40	31	48	24	22	25	21	26	17	15	21	10
- kupuje Pan(i) produkty oznaczone jako „zdrowa żywność”	6	4	8	16	13	20	38	36	40	39	47	32
- sprawdza Pan(i) składniki produktów żywnościowych (np. zawartość tłuszczów, konserwantów etc.)	11	7	14	15	11	19	29	27	31	44	55	35
- używa Pan(i) filtrów do oczyszczania wody	9	7	10	2	1	2	2	2	2	88	90	86
O = odpowiedzi ogółu badanych, M = odpowiedzi mężczyzn, K = odpowiedzi kobiet												

Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni deklarują, że sprawdzają, co kupują, częściej też używają filtrów do wody. Ta dysproporcja może wynikać stąd, że to one na ogół zajmują się odżywianiem całej rodziny i w związku z tym mogą czuć się odpowiedzialne za właściwą jakość produktów, które podają najbliższym, a zwłaszcza dzieciom.

GOSPODAROWANIE ŻYWNOŚCIĄ

Niewielu Polaków deklaruje, że w ich gospodarstwach domowych często zdarza się marnotrawstwo żywności. Resztki z obiadu często wyrzuca 7% badanych, pieczywo - 6%, a w przypadku innych produktów spożywczych liczby te są jeszcze niższe. Od 9% do 16% ankietowanych deklaruje, że różnego rodzaju resztki żywności zdarza im się wyrzucać od czasu do czasu. Od 2000 roku wskazania te nie uległy znaczącym zmianom.

Wyraźnie zmniejszyła się natomiast liczba osób, które twierdzą, że nigdy nie wyrzucają pieczywa (o 5 punktów - do 43%), mleka i jego przetworów (o 10 punktów - do 57%), warzyw i owoców (o 9 punktów - do 45%) oraz mięsa i wędlin (o 13 punktów - do 54%).

Tabela 8

Jak często zdarza się, że w Pana(i) gospodarstwie domowym trzeba wyrzucić nieświeżą lub przeterminowaną żywność, np.:	Często		Od czasu do czasu		Rzadko, sporadycznie		Nigdy		Trudno powiedzieć	
	VIII '00	VIII '05	VIII '00	VIII '05	VIII '00	VIII '05	VIII '00	VIII '05	VIII '00	VIII '05
	w procentach									
- pieczywo	5	6	12	16	34	34	48	43	0	1
- warzywa, owoce, przetwory owocowe lub warzywne w puszkach, słoikach, np. dżemy, soki itp.	2	2	9	12	35	40	54	45	0	1
- mleko i jego przetwory, np. sery, jogurty	2	1	7	9	24	32	67	57	0	1
- wędliny, mięso i jego przetwory, np. puszki, konserwy	2	2	5	9	26	35	67	54	0	1
- resztki z obiadu, kolacji itp.	5	7	14	15	29	31	51	47	0	1
- inne produkty spożywcze	1	1	7	11	24	37	59	49	9	3

Wyrzucanie żywności częściej zdarza się ludziom młodym, dobrze wykształconym, mieszkającym w wielkich miastach. Wyraźnie też powiązane jest z poziomem wysokości dochodów i oceną własnych warunków materialnych - im one lepsze, tym częstsze takie deklaracje.

★

★

★

Chociaż w ostatnich piętnastu latach sposób odżywiania się Polaków niewątpliwie się zmienił, co przyznają sami, to chyba w głębi duszy uważają się za tradycjonalistów, a może faktycznie nimi są - deklarując przywiązanie do znanych od pokoleń potraw: rosołu, kotleta schabowego, gotowanych ziemniaków. Wprawdzie z każdym rokiem przybywa na rynku nowości kulinarnych i możliwości urozmaicenia spożywanych posiłków są coraz większe, jednak mieszkańcy naszego kraju w większości kontynuują tradycje kulinarne wyniesione z rodzinnego domu.

Opracowała
Joanna LEWANDOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Proszę powiedzieć, jak często **zjada Pan(i) rano śniadanie?** 1 - Codziennie; 2 - Kilka razy w tygodniu; 3 - Kilka razy w miesiącu; 4 - Raz w miesiącu lub rzadziej; 5 - Wcale lub prawie wcale

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	78	12	3	1	5	0	949
Płeć							
Mężczyźni	78	13	4	0	4	1	450
Kobiety	78	11	3	1	6	0	499
Wiek							
18-24 lat	71	23	3	0	3	0	147
25-34	68	17	7	0	8	0	169
35-44	73	11	4	4	7	1	158
45-54	79	9	3	1	8	0	181
55-64	86	8	2	0	5	0	130
65 lat i więcej	92	6	0	0	1	1	164
Miejsce zamieszkania							
Wieś	81	13	2	0	4	0	354
Miasto do 20 tys.	80	10	5	0	5	0	114
20-100 tys.	72	13	6	3	6	0	187
101-500 tys.	78	11	4	1	5	1	183
501 tys.i więcej mieszk.	76	13	0	0	10	1	112
Wykształcenie							
Podstawowe	82	10	1	2	4	1	278
Zasadnicze zawodowe	79	12	3	0	6	0	243
Średnie	75	14	5	0	5	0	328
Wyższe	73	15	3	1	8	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	72	10	4	4	10	0	59
Prac.umysł.niż.szczegła	68	14	8	1	8	0	89
Pracownicy fiz.- umysł.	74	16	6	0	4	0	85
Robotnicy wykwalifikowani	72	12	3	0	10	2	77
Robotnicy niewykwalifik.	69	16	0	3	10	2	42
Rolnicy	92	6	0	0	2	0	50
Pracujący na własny rach.	52	28	9	0	11	0	28
Bierni zawodowo							
Renciści	90	7	2	0	2	0	106
Emeryci	89	6	1	0	3	0	191
Uczniowie i studenci	74	21	2	0	4	0	72
Bezrobotni	73	18	4	2	3	0	111
Gospodynie domowe i inni	69	11	5	2	13	0	39
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	73	12	4	2	7	2	117
spółce właścicieli	78	13	2	0	7	0	79
prywatnych i państwa	64	17	7	1	10	0	187
sekt. pryw. poza rolnict.	89	9	0	0	1	0	63
prywatnym gosp. rolnym							
Dochoady na jedną osobę							
Do 300 zł	78	13	1	2	5	0	122
301-500	76	14	5	0	4	1	146
501-900	79	10	2	1	7	0	213
901-1200	82	6	0	0	11	0	70
Powyżej 1200 zł	72	19	5	0	3	1	68
Ocena własnych war. mater.							
Złe	78	11	4	1	6	0	303
Średnie	79	13	4	0	4	1	409
Dobre	77	14	2	1	6	0	237
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	83	7	3	2	5	0	63
Raz w tygodniu	82	10	2	1	5	0	462
1-2 razy w miesiącu	80	10	3	1	5	1	154
Kilka razy w roku	68	20	6	1	5	0	165
W ogóle nie uczestniczy	71	17	3	0	8	1	105
Poglądy polityczne							
Lewica	75	9	4	2	10	1	129
Centrum	75	14	4	0	8	0	261
Prawica	81	11	2	1	4	0	273
Trudno powiedzieć	79	14	4	1	2	1	285

Tabela 2. Proszę powiedzieć, jak często **spożywa Pan(i) co najmniej trzy posiłki dziennie (razem ze śniadaniem)**? 1 - Codziennie; 2 - Kilka razy w tygodniu; 3 - Kilka razy w miesiącu; 4 - Raz w miesiącu lub rzadziej; 5 - Wcale lub prawie wcale

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	78	14	4	1	3	0	949
Płeć							
Mężczyźni	77	16	3	1	3	0	450
Kobiety	78	12	4	1	3	0	499
Wiek							
18-24 lat	72	22	3	1	2	0	147
25-34	72	19	6	1	2	0	169
35-44	77	11	3	2	6	1	158
45-54	79	11	6	1	3	0	181
55-64	81	11	2	1	6	0	130
65 lat i więcej	86	10	2	1	1	0	164
Miejsce zamieszkania							
Wieś	83	12	2	1	2	0	354
Miasto do 20 tys.	78	14	5	0	3	0	114
20-100 tys.	72	18	5	2	2	1	187
101-500 tys.	73	16	5	1	5	0	183
501 tys.i więcej mieszk.	77	10	4	1	8	0	112
Wykształcenie							
Podstawowe	78	14	3	1	4	0	278
Zasadnicze zawodowe	83	10	3	1	3	0	243
Średnie	77	15	4	1	3	0	328
Wyższe	67	20	6	3	4	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	66	16	8	4	6	0	59
Prac.umysł.niż.szczębla	74	18	6	1	1	0	89
Pracownicy fiz.- umysł.	77	15	4	0	3	2	85
Robotnicy wykwalifikowani	78	11	5	0	7	0	77
Robotnicy niewykwalifik.	69	23	2	2	5	0	42
Rolnicy	86	11	0	0	3	0	50
Pracujący na własny rach.	65	19	7	0	9	0	28
Bierni zawodowo							
Renciści	77	16	3	0	3	0	106
Emeryci	86	10	1	1	2	0	191
Uczniowie i studenci	73	22	3	0	2	0	72
Bezrobotni	79	11	5	2	3	0	111
Gospodynie domowe i inni	79	9	6	2	4	0	39
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	72	14	6	1	6	1	117
spółce właścicieli	77	18	4	0	1	0	79
prywatnych i państwa	73	15	6	2	4	0	187
sekt. pryw. poza rolnict.	88	9	1	0	2	0	63
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	79	12	5	1	3	0	122
301-500	77	15	4	0	4	0	146
501-900	81	12	3	1	3	0	213
901-1200	87	4	1	3	5	0	70
Powyżej 1200 zł	75	18	7	0	0	0	68
Ocena własnych war. mater.							
Złe	75	16	4	2	3	0	303
Średnie	81	11	4	1	3	0	409
Dobre	75	16	4	1	3	1	237
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	81	10	4	1	4	0	63
Raz w tygodniu	80	13	3	1	3	0	462
1-2 razy w miesiącu	78	13	3	1	5	0	154
Kilka razy w roku	73	17	7	1	1	0	165
W ogóle nie uczestniczy	72	16	3	3	6	0	105
Poglądy polityczne							
Lewica	74	14	8	2	1	0	129
Centrum	81	12	3	1	3	0	261
Prawica	76	13	4	2	5	1	273
Trudno powiedzieć	77	16	3	0	3	0	285

Tabela 3. Proszę powiedzieć, jak często **między posiłkami zjada Pan(i) owoce?** 1 - Codziennie; 2 - Kilka razy w tygodniu; 3 - Kilka razy w miesiącu; 4 - Raz w miesiącu lub rzadziej; 5 - Wcale lub prawie wcale

						(%)	
	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	40	15	5	7	1	949
Płeć							
Mężczyźni	27	41	18	6	8	1	450
Kobiety	37	39	13	4	6	1	499
Wiek							
18-24 lat	35	39	15	6	5	0	147
25-34	23	47	16	7	8	0	169
35-44	31	38	17	4	8	2	158
45-54	26	40	19	5	8	0	181
55-64	43	36	11	2	7	0	130
65 lat i więcej	37	37	12	6	8	1	164
Miejsce zamieszkania							
Wieś	29	41	16	7	6	1	354
Miasto do 20 tys.	35	47	10	2	6	1	114
20-100 tys.	31	41	16	5	7	1	187
101-500 tys.	35	33	16	3	12	0	183
501 tys. i więcej mieszk.	34	38	14	6	7	0	112
Wykształcenie							
Podstawowe	26	42	16	6	10	1	278
Zasadnicze zawodowe	31	37	18	5	8	1	243
Średnie	36	40	15	4	6	1	328
Wyższe	37	39	11	7	5	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	42	26	11	13	9	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	27	52	12	3	6	0	89
Pracownicy fiz.- umysł.	30	24	27	7	9	3	85
Robotnicy wykwalifikowani	20	41	22	11	6	0	77
Robotnicy niewykwalifik.	20	41	18	6	13	2	42
Rolnicy	24	53	19	0	3	2	50
Pracujący na własny rach.	35	42	13	0	10	0	28
Bierni zawodowo							
Renciści	29	39	16	4	10	2	106
Emeryci	41	39	9	4	6	0	191
Uczniowie i studenci	37	45	13	3	3	0	72
Bezrobotni	30	38	19	5	9	0	111
Gospodynie domowe i inni	38	45	9	3	5	0	39
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	29	38	19	5	8	1	117
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	30	38	18	6	8	0	79
sekt. pryw. poza rolnict.	27	39	16	8	8	1	187
prywatnym gosp. rolnym	29	54	14	0	2	1	63
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	29	47	14	3	6	1	122
301-500	28	43	17	3	9	0	146
501-900	31	34	19	8	8	0	213
901-1200	45	37	12	2	4	0	70
Powyżej 1200 zł	38	39	10	6	6	1	68
Ocena własnych war. mater.							
Złe	27	35	19	8	10	2	303
Średnie	31	43	16	4	6	0	409
Dobre	39	40	10	4	6	1	237
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	33	44	15	4	4	0	63
Raz w tygodniu	34	43	14	3	6	1	462
1-2 razy w miesiącu	31	36	18	9	6	1	154
Kilka razy w roku	22	43	18	8	9	1	165
W ogóle nie uczestniczy	41	23	15	5	15	1	105
Poglądy polityczne							
Lewica	34	40	13	6	7	1	129
Centrum	33	40	17	4	7	0	261
Prawica	34	41	14	4	7	1	273
Trudno powiedzieć	29	39	16	7	9	1	285

Tabela 4. Proszę powiedzieć, jak często „przeżyra” Pan(i) między posiłkami chrupki, chipsy, słodczyce, itp.? 1 - Codziennie; 2 - Kilka razy w tygodniu; 3 - Kilka razy w miesiącu; 4 - Raz w miesiącu lub rzadziej; 5 - Wcale lub prawie wcale

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	23	14	11	38	0	949
Płeć							
Mężczyźni	11	23	15	12	38	0	450
Kobiety	17	23	13	9	38	0	499
Wiek							
18-24 lat	29	33	17	9	12	0	147
25-34	13	24	19	14	29	0	169
35-44	11	23	15	12	39	0	158
45-54	13	26	10	10	40	0	181
55-64	12	16	11	7	53	0	130
65 lat i więcej	9	14	11	10	54	1	164
Miejsce zamieszkania							
Wieś	10	24	15	13	37	0	354
Miasto do 20 tys.	17	27	17	7	32	0	114
20-100 tys.	18	24	12	11	35	0	187
101-500 tys.	13	21	13	9	43	1	183
501 tys.i więcej mieszk.	20	18	11	6	44	0	112
Wykształcenie							
Podstawowe	12	21	14	10	43	1	278
Zasadnicze zawodowe	13	26	14	10	36	0	243
Średnie	18	23	14	11	34	0	328
Wyższe	11	22	13	12	42	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	9	16	14	10	51	0	59
Prac.umysł.niż.szczebła	17	25	14	15	29	0	89
Pracownicy fiz.- umysł.	12	19	21	7	41	0	85
Robotnicy wykwalifikowani	9	26	17	13	35	0	77
Robotnicy niewykwalifik.	16	27	15	5	37	0	42
Rolnicy	14	29	13	8	36	0	50
Pracujący na własny rach.	20	11	7	24	38	0	28
Bierni zawodowo							
Renciści	12	16	15	10	46	2	106
Emeryci	10	20	10	9	51	0	191
Uczniowie i studenci	31	29	24	6	9	0	72
Bezrobotni	16	31	11	14	28	0	111
Gospodynie domowe i inni	20	26	7	10	38	0	39
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	12	18	24	9	37	0	117
spółce właścicieli	13	22	12	13	40	0	79
prywatnych i państwa	15	24	14	12	36	0	187
sekt. pryw. poza rolnict.	19	23	8	7	43	0	63
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	11	29	12	9	37	0	122
301-500	17	21	18	13	32	0	146
501-900	11	20	15	9	45	0	213
901-1200	15	9	14	9	53	0	70
Powyżej 1200 zł	11	21	12	7	49	0	68
Ocena własnych war. mater.							
Złe	13	20	13	11	42	0	303
Średnie	12	25	16	11	36	0	409
Dobre	19	24	11	9	37	0	237
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	10	15	16	12	45	2	63
Raz w tygodniu	13	26	13	12	36	0	462
1-2 razy w miesiącu	17	24	12	11	37	0	154
Kilka razy w roku	14	22	17	10	38	0	165
W ogóle nie uczestniczy	19	14	14	5	47	1	105
Poglądy polityczne							
Lewica	20	17	12	9	42	0	129
Centrum	14	27	15	7	37	0	261
Prawica	13	22	14	10	40	0	273
Trudno powiedzieć	14	22	14	15	34	1	285

Tabela 5. 1 - Osoby jedzące codziennie co najmniej trzy posiłki, w tym śniadanie, jedzące też codziennie owoce między posiłkami i wcale lub prawie wcale „nieprzegryzające” chrupek, chipsów, słodyczy itp. między posiłkami; 2 - Pozostałe osoby

(%)

	1	2	Liczba osób
Ogółem	16	84	949
Płeć			
Mężczyźni	12	88	450
Kobiety	19	81	499
Wiek			
18-24 lat	14	86	147
25-34	8	92	169
35-44	15	85	158
45-54	11	89	181
55-64	26	74	130
65 lat i więcej	23	77	164
Miejsce zamieszkania			
Wieś	13	87	354
Miasto do 20 tys.	15	85	114
20-100 tys.	16	84	187
101-500 tys.	16	84	183
501 tys.i więcej mieszk.	22	78	112
Wykształcenie			
Podstawowe	13	87	278
Zasadnicze zawodowe	16	84	243
Średnie	17	83	328
Wyższe	18	82	101
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	18	82	59
Prac.umysł.niż.szczebła	12	88	89
Pracownicy fiz.- umysł.	18	82	85
Robotnicy wykwalifikowani	6	94	77
Robotnicy niewykwalifik.	14	86	42
Rolnicy	10	90	50
Pracujący na własny rach.	5	95	28
Bierni zawodowo			
Renciści	14	86	106
Emeryci	24	76	191
Uczniowie i studenci	17	83	72
Bezrobotni	12	88	111
Gospodynie domowe i inni	20	80	39
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	13	87	117
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	16	84	79
sekt. pryw. poza rolnict.	11	89	187
prywatnym gosp. rolnym	16	84	63
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	11	89	122
301-500	14	86	146
501-900	15	85	213
901-1200	30	70	70
Powyżej 1200 zł	19	81	68
Ocena własnych war. mater.			
Złe	13	87	303
Średnie	15	85	409
Dobre	20	80	237
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	22	78	63
Raz w tygodniu	15	85	462
1-2 razy w miesiącu	16	84	154
Kilka razy w roku	9	91	165
W ogóle nie uczestniczy	23	77	105
Poglądy polityczne			
Lewica	22	78	129
Centrum	14	86	261
Prawica	16	84	273
Trudno powiedzieć	14	86	285

Tabela 6. Czy w ciągu ostatniego roku stosował(a) Pan(i) jakies specjalne diety, np. odchudzająca, beztłuszczowa, wegetariańska itp. dla poprawienia swojego zdrowia?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	15	85	948
Płeć			
Mężczyźni	14	86	450
Kobiety	17	83	498
Wiek			
18-24 lat	8	92	147
25-34	10	90	169
35-44	18	82	157
45-54	15	85	181
55-64	25	75	130
65 lat i więcej	19	81	164
Miejsce zamieszkania			
Wieś	13	87	353
Miasto do 20 tys.	13	87	114
20-100 tys.	18	82	187
101-500 tys.	14	86	183
501 tys.i więcej mieszk.	21	79	112
Wykształcenie			
Podstawowe	17	83	278
Zasadnicze zawodowe	13	87	242
Średnie	15	85	328
Wyższe	20	80	101
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	22	78	59
Prac.umysł.niż.szczebła	16	84	89
Pracownicy fiz.- umysł.	7	93	85
Robotnicy wykwalifikowani	10	90	77
Robotnicy niewykwalifik.	10	90	42
Rolnicy	6	94	49
Pracujący na własny rach.	30	70	28
Bierni zawodowo			
Renciści	27	73	106
Emeryci	22	78	191
Uczniowie i studenci	7	93	72
Bezrobotni	8	92	111
Gospodynie domowe i inni	15	85	39
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	15	85	117
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	14	86	79
sekt. pryw. poza rolnict.	13	87	187
prywatnym gosp. rolnym	10	90	62
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	13	87	122
301-500	23	77	146
501-900	16	84	213
901-1200	25	75	70
Powyżej 1200 zł	21	79	68
Ocena własnych war. mater.			
Złe	15	85	302
Średnie	14	86	409
Dobre	18	82	237
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	19	81	63
Raz w tygodniu	15	85	462
1-2 razy w miesiącu	14	86	153
Kilka razy w roku	14	86	165
W ogóle nie uczestniczy	20	80	105
Poglądy polityczne			
Lewica	19	81	129
Centrum	17	83	261
Prawica	13	87	273
Trudno powiedzieć	13	87	284

Tabela 7. Czy w ciągu ostatniego roku stosował(a) Pan(i) jakiegó specjalne diety, np. odchudzająca, beztłuszczowa, wegetariańska itp. dla poprawienia swojego wyglądu, sylwetki?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	11	89	947
Płeć			
Mężczyźni	8	92	450
Kobiety	13	87	498
Wiek			
18-24 lat	14	86	147
25-34	12	88	169
35-44	17	83	157
45-54	9	91	180
55-64	11	89	130
65 lat i więcej	3	97	164
Miejsce zamieszkania			
Wieś	7	93	353
Miasto do 20 tys.	11	89	114
20-100 tys.	13	87	186
101-500 tys.	13	87	183
501 tys.i więcej mieszk.	15	85	112
Wykształcenie			
Podstawowe	7	93	278
Zasadnicze zawodowe	10	90	242
Średnie	13	87	328
Wyższe	17	83	100
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	19	81	59
Prac.umysł.niż.szczebła	11	89	89
Pracownicy fiz.- umysł.	12	88	85
Robotnicy wykwalifikowani	8	92	77
Robotnicy niewykwalifik.	12	88	42
Rolnicy	3	97	49
Pracujący na własny rach.	31	69	27
Bierni zawodowo			
Rencisci	11	89	106
Emeryci	7	93	191
Uczniowie i studenci	13	87	72
Bezrobotni	7	93	111
Gospodynie domowe i inni	14	86	39
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	14	86	117
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	12	88	78
sekt. pryw. poza rolnict.	14	86	187
prywatnym gosp. rolnym	3	97	62
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	8	92	122
301-500	12	88	146
501-900	10	90	213
901-1200	17	83	70
Powyżej 1200 zł	15	85	67
Ocena własnych war. mater.			
Złe	6	94	302
Średnie	10	90	409
Dobre	17	83	236
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	7	93	63
Raz w tygodniu	10	90	461
1-2 razy w miesiącu	10	90	153
Kilka razy w roku	12	88	165
W ogóle nie uczestniczy	14	86	105
Poglądy polityczne			
Lewica	13	87	129
Centrum	13	87	260
Prawica	11	89	273
Trudno powiedzieć	7	93	284

Tabela 8. Proszę powiedzieć, jak często jada Pan(i) główny ciepły posiłek poza domem?
 1 - Codziennie; 2 - Kilka razy w tygodniu; 3 - Kilka razy w miesiącu;
 4 - Raz w miesiącu lub rzadziej; 5 - Wcale lub prawie wcale

(%)

	1	2	3	4	5	Liczba osób
Ogółem	4	5	8	10	73	947
Płeć						
Mężczyźni	3	7	9	11	69	449
Kobiety	4	3	7	9	76	499
Wiek						
18-24 lat	4	9	15	11	60	147
25-34	4	7	15	16	57	168
35-44	3	5	10	9	73	158
45-54	6	6	3	12	73	181
55-64	3	1	2	5	88	130
65 lat i więcej	2	2	2	6	88	164
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	3	5	9	79	354
Miasto do 20 tys.	4	3	8	12	72	114
20-100 tys.	3	4	9	9	74	187
101-500 tys.	1	8	11	12	67	183
501 tys. i więcej mieszk.	11	9	9	10	61	110
Wykształcenie						
Podstawowe	3	1	4	9	82	277
Zasadnicze zawodowe	3	6	6	9	76	243
Średnie	4	7	10	11	68	328
Wyższe	3	6	18	17	56	101
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	6	6	22	10	55	59
Prac. umysł. niż. szczebla	3	8	6	11	72	89
Pracownicy fiz.- umysł.	6	10	15	16	53	85
Robotnicy wykwalifikowani	4	8	9	10	69	77
Robotnicy niewykwalifik.	4	0	5	15	72	42
Rolnicy	3	3	7	7	81	50
Pracujący na własny rach.	3	10	14	17	57	28
Bierni zawodowo						
Renciści	3	1	4	10	81	105
Emeryci	3	1	2	4	90	191
Uczniowie i studenci	4	10	13	14	59	72
Bezrobotni	5	5	7	13	71	111
Gospodynie domowe i inni	2	2	7	12	77	39
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	4	4	9	11	72	117
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	2	7	11	18	60	79
sekt. pryw. poza rolnict.	6	10	16	12	56	187
prywatnym gosp. rolnym	2	2	7	5	84	63
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	4	2	8	6	80	122
301-500	3	5	8	12	72	146
501-900	4	4	6	10	76	213
901-1200	2	4	10	11	73	70
Powyżej 1200 zł	0	14	12	19	54	68
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	5	5	8	78	303
Średnie	3	3	9	12	73	408
Dobre	5	9	10	11	66	237
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	6	8	4	7	73	63
Raz w tygodniu	4	3	8	9	75	462
1-2 razy w miesiącu	6	7	5	13	69	154
Kilka razy w roku	0	5	11	14	68	164
W ogóle nie uczestniczy	3	7	9	8	73	105
Poglądy polityczne						
Lewica	5	6	6	9	74	129
Centrum	3	3	7	11	75	261
Prawica	4	7	12	8	69	271
Trudno powiedzieć	4	4	6	12	74	285

Tabela 9. Proszę powiedzieć, co by Pan(i) najchętniej zjadł(a) na obiad? Proszę wymienić wszystkie dania wchodzące w skład takiego posiłku, bez deseru i napoju. 1 - Mięso (wymienione wprost); 2 - Pierogi, placki, naleśniki, kopytka, dania jarskie; 3- Dania pochodzenia obcego; 4 - Zupy; 5 - Dania mleczne; 6 - Ziemniaki; 7 - Warzywa; 8 - Dodatki inne niż ziemniaki; 9 - Sos

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	82	10	3	54	2	58	65	11	4
Płeć									
Mężczyźni	86	8	2	54	2	61	64	9	3
Kobiety	79	12	4	53	3	56	67	13	4
Wiek									
18-24 lat	79	14	9	44	4	65	66	7	5
25-34	78	11	4	52	1	55	65	13	5
35-44	87	8	4	50	1	56	69	11	3
45-54	87	8	1	60	1	55	69	10	2
55-64	84	10	1	53	3	56	65	12	5
65 lat i więcej	80	11	1	61	6	63	58	12	1
Miejsce zamieszkania									
Wieś	85	10	1	56	2	65	66	10	4
Miasto do 20 tys.	81	10	4	51	3	57	59	5	4
20-100 tys.	79	9	3	55	4	51	62	11	3
101-500 tys.	86	10	6	49	2	58	72	15	5
501 tys.i więcej mieszk.	76	15	5	56	2	50	66	13	1
Wykształcenie									
Podstawowe	82	9	2	58	3	65	60	9	4
Zasadnicze zawodowe	84	9	2	55	1	55	67	12	2
Średnie	83	12	5	48	3	58	67	9	4
Wyższe	76	14	6	57	1	50	74	17	8
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	76	15	9	56	0	44	77	16	5
Prac.umysł.niż.szczebla	85	8	5	55	3	50	68	16	7
Pracownicy fiz.- umysł.	84	7	3	49	0	65	68	9	2
Robotnicy wykwalifikowani	88	3	1	57	0	57	61	22	1
Robotnicy niewykwalifik.	79	9	0	59	0	52	66	9	0
Rolnicy	89	10	0	53	3	69	61	2	6
Pracujący na własny rach.	66	29	0	50	9	40	60	9	3
Bierni zawodowo									
Renciści	85	13	1	56	3	53	64	7	2
Emeryci	80	10	0	59	4	64	63	13	3
Uczniowie i studenci	83	10	13	43	4	66	63	6	2
Bezrobotni	81	12	5	54	1	60	72	9	4
Gospodynie domowe i inni	82	9	3	39	2	59	60	2	7
Pracuje w:									
inst. państw., publicznej	82	12	4	56	0	55	72	14	4
spółce właścicieli									
prywatnych i państwa	83	7	3	51	2	56	69	16	4
sekt. pryw. poza rolnict.	82	9	4	53	2	54	64	13	3
prywatnym gosp. rolnym	89	9	0	54	2	67	65	3	6
Dochody na jedną osobę									
Do 300 zł	85	9	2	52	2	58	73	7	3
301-500	84	8	2	53	1	63	66	8	1
501-900	88	8	2	57	2	62	70	14	4
901-1200	75	19	0	59	3	52	64	14	1
Powyżej 1200 zł	82	9	5	51	3	56	75	17	4
Ocena własnych war. mater.									
Złe	83	9	3	55	3	59	67	11	3
Średnie	84	12	2	56	2	61	62	9	3
Dobre	79	10	7	49	3	53	68	13	5
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	77	14	3	61	2	59	63	9	0
Raz w tygodniu	84	10	3	54	3	61	67	12	4
1-2 razy w miesiącu	81	8	2	50	2	55	67	13	5
Kilka razy w roku	83	12	5	52	3	55	64	10	3
W ogóle nie uczestniczy	80	12	6	54	2	55	61	8	3
Poglądy polityczne									
Lewica	87	6	5	54	2	61	66	13	5
Centrum	81	12	4	54	2	55	69	12	3
Prawica	85	11	3	55	1	58	69	11	3
Trudno powiedzieć	79	11	2	52	4	60	59	9	4

(continued)

Tabela 9 (cd.).

(%)

	Obojętnie, bez znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	2	948
Płeć			
Mężczyźni	2	1	450
Kobiety	1	2	498
Wiek			
18-24 lat	0	0	147
25-34	3	2	169
35-44	1	1	158
45-54	1	1	181
55-64	3	3	130
65 lat i więcej	2	3	163
Miejsce zamieszkania			
Wieś	2	2	353
Miasto do 20 tys.	1	4	114
20-100 tys.	2	1	187
101-500 tys.	0	1	183
501 tys. i więcej mieszk.	1	2	112
Wykształcenie			
Podstawowe	2	2	277
Zasadnicze zawodowe	2	2	243
Średnie	1	2	328
Wyższe	1	1	101
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	2	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	0	2	89
Pracownicy fiz.- umysł.	1	1	85
Robotnicy wykwalifikowani	2	0	77
Robotnicy niewykwalifik.	3	4	42
Rolnicy	5	2	50
Pracujący na własny rach.	0	7	28
Bierni zawodowo			
Renciści	1	2	106
Emeryci	2	3	190
Uczniowie i studenci	0	0	72
Bezrobotni	1	0	111
Gospodynie domowe i inni	3	2	39
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	2	2	117
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	0	2	79
sekt. pryw. poza rolnict.	1	1	187
prywatnym gosp. rolnym	4	1	63
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	1	2	122
301-500	3	1	146
501-900	1	1	212
901-1200	0	0	70
Powyżej 1200 zł	0	2	68
Ocena własnych war. mater.			
Złe	1	1	302
Średnie	2	2	409
Dobre	1	2	237
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	1	3	63
Raz w tygodniu	1	2	461
1-2 razy w miesiącu	2	2	154
Kilka razy w roku	1	1	165
W ogóle nie uczestniczy	2	2	105
Poglądy polityczne			
Lewica	2	0	129
Centrum	1	2	261
Prawica	1	1	273
Trudno powiedzieć	2	3	284

Tabela 10. Czego by się Pan(i) napił(a) do obiadu? Proszę wymienić jeden ulubiony napój. 1 - Woda; 2 - Sok; 3 - Kompot;
4 - Słodkie napoje; 5 - Mleko i napoje mleczne; 6 - Herbata, kawa; 7 - Wino; 8 - Piwo; 9 - Inny alkohol (%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	11	14	37	6	2	14	5	7	1
Płeć									
Mężczyźni	11	11	39	6	2	12	4	12	1
Kobiety	12	16	36	6	2	17	6	2	1
Wiek									
18-24 lat	10	30	31	11	1	9	1	5	1
25-34	13	16	29	9	1	10	9	10	0
35-44	14	10	40	7	1	11	6	6	1
45-54	8	10	42	3	2	15	4	12	1
55-64	14	10	43	1	2	17	7	3	1
65 lat i więcej	10	7	41	3	4	24	2	3	2
Miejsce zamieszkania									
Wieś	10	10	46	7	2	13	3	5	1
Miasto do 20 tys.	9	14	45	5	1	13	4	6	1
20-100 tys.	12	17	33	6	1	13	4	8	1
101-500 tys.	15	15	26	5	2	17	7	12	1
501 tys. i więcej mieszk.	12	14	30	2	5	19	10	4	1
Wykształcenie									
Podstawowe	6	11	45	5	2	20	2	7	0
Zasadnicze zawodowe	9	11	44	8	1	10	2	10	1
Średnie	18	16	32	5	3	12	6	6	1
Wyższe	11	19	22	5	0	19	16	4	1
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	20	17	20	4	0	12	19	4	0
Prac.umysł.niż.szczebła	19	22	27	6	0	10	6	6	3
Pracownicy fiz.- umysł.	12	19	32	6	1	8	4	14	1
Robotnicy wykwalifikowani	5	6	42	6	2	13	9	14	0
Robotnicy niewykwalifik.	8	9	57	7	3	6	0	8	0
Rolnicy	2	8	52	10	0	9	6	9	0
Pracujący na własny rach.	13	14	20	6	6	18	6	10	0
Bierni zawodowo									
Renciści	9	4	43	4	3	24	3	6	0
Emeryci	12	10	40	2	3	23	3	4	2
Uczniowie i studenci	11	30	28	10	1	14	2	2	0
Bezrobotni	9	15	38	9	2	11	3	9	1
Gospodynie domowe i inni	18	10	47	8	4	5	2	4	0
Pracuje w:									
inst. państw., publicznej	12	17	37	7	1	10	9	3	1
spółce właścicieli									
prywatnych i państwa	16	10	31	8	3	12	3	15	0
sekt. pryw. poza rolnict.	12	16	31	5	1	10	8	13	1
prywatnym gosp. rolnym	5	8	58	6	0	9	5	7	0
Dochody na jedną osobę									
Do 300 zł	8	11	47	8	0	16	2	6	1
301-500	11	12	42	5	4	11	3	8	1
501-900	16	12	38	5	3	14	5	4	1
901-1200	16	13	26	3	4	18	8	5	1
Powyżej 1200 zł	10	23	17	3	1	18	9	9	5
Ocena własnych war. mater.									
Złe	8	9	39	8	4	17	4	8	1
Średnie	11	14	42	5	1	13	4	6	1
Dobre	16	18	27	5	3	12	8	7	1
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	9	20	33	7	4	17	3	5	0
Raz w tygodniu	12	12	43	4	1	15	4	5	1
1-2 razy w miesiącu	10	18	36	7	1	11	7	8	0
Kilka razy w roku	10	13	34	7	4	13	4	12	2
W ogóle nie uczestniczy	14	10	26	7	4	16	7	10	2
Poglądy polityczne									
Lewica	14	15	33	9	1	14	3	4	3
Centrum	11	14	36	6	1	14	5	9	1
Prawica	14	12	35	3	3	12	8	10	1
Trudno powiedzieć	8	13	44	6	2	18	3	4	1

(continued)

Tabela 10 (cd.).

(%)

	Obojętnie, bez znaczenia	Nic	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	1	1	948
Płeć				
Mężczyźni	1	1	0	450
Kobiety	1	1	2	498
Wiek				
18-24 lat	1	0	1	147
25-34	1	1	1	169
35-44	0	1	2	158
45-54	1	1	0	181
55-64	1	1	1	130
65 lat i więcej	1	2	1	163
Miejsce zamieszkania				
Wieś	1	0	1	353
Miasto do 20 tys.	1	1	1	114
20-100 tys.	0	3	1	187
101-500 tys.	0	0	0	183
501 tys. i więcej mieszk.	0	1	2	112
Wykształcenie				
Podstawowe	1	0	1	277
Zasadnicze zawodowe	1	1	1	243
Średnie	0	1	1	328
Wyższe	0	1	2	101
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	0	2	2	59
Prac. umysł. niż. szczebla	0	1	1	89
Pracownicy fiz.- umysł.	0	2	1	85
Robotnicy wykwalifikowani	2	0	0	77
Robotnicy niewykwalifik.	0	2	0	42
Rolnicy	0	2	2	50
Pracujący na własny rach.	0	0	7	28
Bierni zawodowo				
Renciści	2	0	2	106
Emeryci	0	1	1	190
Uczniowie i studenci	1	0	0	72
Bezrobotni	1	1	1	111
Gospodynie domowe i inni	1	0	0	39
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	2	3	0	117
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	0	1	1	79
sekt. pryw. poza rolnictw.	0	0	2	187
prywatnym gosp. rolnym	0	1	1	63
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	0	1	0	122
301-500	1	1	1	146
501-900	0	1	0	212
901-1200	0	5	1	70
Powyżej 1200 zł	0	1	3	68
Ocena własnych war. mater.				
Złe	0	1	1	302
Średnie	1	1	0	409
Dobre	0	1	2	237
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	0	1	0	63
Raz w tygodniu	1	1	1	461
1-2 razy w miesiącu	1	2	1	154
Kilka razy w roku	0	1	1	165
W ogóle nie uczestniczy	0	2	3	105
Poglądy polityczne				
Lewica	0	3	2	129
Centrum	1	1	1	261
Prawica	1	1	0	273
Trudno powiedzieć	1	0	1	284

Tabela 11. Co najchętniej zjadł(a)by Pan(i) na deser? Proszę wymienić jeden rodzaj. 1 - Ciasta, ciastka; 2 - Lody; 3 - Bita śmietana; 4 - Galaretka; 5 - Owoce; 6 - Budyń; 7 - Kisiel; 8 - Czekolada; 9 - Kompot, sok lub inny napój

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	22	28	2	7	13	7	2	1	1
Płeć									
Mężczyźni	20	29	2	5	10	7	2	1	1
Kobiety	24	28	1	8	16	7	2	1	1
Wiek									
18-24 lat	19	42	1	3	14	4	1	3	0
25-34	15	42	1	2	14	6	1	1	1
35-44	27	30	2	11	11	5	0	0	0
45-54	19	27	3	7	12	9	2	0	0
55-64	28	16	1	8	13	6	5	0	1
65 lat i więcej	27	12	2	7	15	9	4	2	2
Miejsce zamieszkania									
Wieś	27	24	2	6	13	6	2	0	1
Miasto do 20 tys.	19	31	0	6	11	6	3	2	1
20-100 tys.	22	30	1	6	13	8	1	1	0
101-500 tys.	18	31	2	7	13	9	3	3	1
501 tys. i więcej mieszk.	19	32	3	9	16	1	1	0	0
Wysztalczenie									
Podstawowe	27	18	1	9	10	9	3	2	1
Zasadnicze zawodowe	23	27	2	7	9	6	2	1	1
Średnie	20	35	1	6	16	6	2	1	0
Wyższe	17	37	2	2	21	3	3	1	1
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	15	39	1	3	16	7	3	0	2
Prac. umysł. niż. szczebla	26	34	3	3	18	2	1	2	0
Pracownicy fiz.- umysł.	17	36	0	9	12	3	2	1	0
Robotnicy wykwalifikowani	18	27	1	11	13	3	1	0	0
Robotnicy niewykwalifik.	27	30	0	4	9	0	2	3	0
Rolnicy	33	17	0	7	9	8	0	0	0
Pracujący na własny rach.	20	25	10	6	15	2	0	0	0
Bierni zawodowo									
Renciści	26	17	1	7	10	13	4	0	2
Emeryci	28	16	1	8	16	8	3	2	1
Uczniowie i studenci	11	50	3	4	18	5	1	3	0
Bezrobotni	21	36	1	6	7	7	3	0	1
Gospodynie domowe i inni	15	36	2	7	11	13	2	0	0
Pracuje w:									
inst. państw., publicznej	23	32	1	5	14	3	4	1	1
spółce właścicieli									
prywatnych i państwa	17	32	0	6	13	1	0	1	0
sekt. pryw. poza rolnict.	20	34	3	7	16	5	1	1	0
prywatnym gosp. rolnym	35	18	0	9	7	8	0	0	0
Dochody na jedną osobę									
Do 300 zł	24	33	1	6	6	9	4	0	0
301-500	28	28	2	5	12	7	1	1	1
501-900	24	26	1	8	13	8	3	1	0
901-1200	22	21	6	7	20	7	0	3	0
Powyżej 1200 zł	10	38	0	3	25	0	4	0	3
Ocena własnych war. mater.									
Złe	23	25	1	8	12	6	3	0	1
Średnie	25	28	1	8	11	6	2	1	1
Dobre	17	33	3	3	18	8	1	2	1
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	33	21	3	9	15	7	2	0	0
Raz w tygodniu	23	26	2	7	15	5	2	1	1
1-2 razy w miesiącu	18	29	1	6	12	9	5	0	1
Kilka razy w roku	25	35	1	4	9	4	1	1	1
W ogóle nie uczestniczy	13	30	0	7	13	11	2	2	0
Poglądy polityczne									
Lewica	22	26	3	12	9	7	2	1	1
Centrum	22	35	2	4	14	7	0	2	0
Prawica	21	28	1	8	14	6	2	0	1
Trudno powiedzieć	25	23	1	5	13	7	4	1	1

(continued)

Tabela 11 (cd.). 10 - Inne desery mleczne; 11 - Obojętnie, bez znaczenia (%)

	10	11	Nic	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	1	13	2	942
Płeć					
Mężczyźni	3	1	17	1	446
Kobiety	1	1	10	2	496
Wiek					
18-24 lat	4	0	9	1	147
25-34	1	1	15	1	169
35-44	4	0	8	1	158
45-54	1	1	17	2	178
55-64	1	0	18	2	130
65 lat i więcej	2	1	13	4	161
Miejsce zamieszkania					
Wieś	2	1	13	2	351
Miasto do 20 tys.	2	0	17	1	113
20-100 tys.	1	1	12	4	183
101-500 tys.	3	0	10	0	183
501 tys. i więcej mieszk.	2	0	15	2	112
Wykształcenie					
Podstawowe	2	1	13	3	277
Zasadnicze zawodowe	3	1	17	2	242
Średnie	2	0	11	1	323
Wyższe	1	0	13	2	101
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	0	0	15	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	0	0	11	1	86
Pracownicy fiz.- umysł.	3	0	15	1	85
Robotnicy wykwalifikowani	6	1	16	2	76
Robotnicy niewykwalifik.	2	0	18	4	42
Rolnicy	3	3	20	0	50
Pracujący na własny rach.	0	0	18	3	28
Bierni zawodowo					
Renciści	2	2	16	1	106
Emeryci	1	0	11	4	188
Uczniowie i studenci	3	0	2	0	72
Bezrobotni	3	0	13	2	111
Gospodynie domowe i inni	0	1	13	0	39
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	4	1	11	1	114
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	2	0	25	3	79
sekt. pryw. poza rolnict.	1	0	12	1	187
prywatnym gosp. rolnym	2	2	20	0	63
Dochoły na jedną osobę					
Do 300 zł	2	0	16	0	122
301-500	1	1	13	1	146
501-900	2	0	12	1	211
901-1200	0	0	14	1	69
Powyżej 1200 zł	1	0	14	2	67
Ocena własnych war. mater.					
Złe	2	0	16	3	301
Średnie	2	1	12	1	406
Dobre	2	0	12	1	235
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	0	0	7	4	63
Raz w tygodniu	2	1	12	2	455
1-2 razy w miesiącu	2	1	16	1	154
Kilka razy w roku	3	1	16	0	165
W ogóle nie uczestniczy	0	0	16	5	105
Poglądy polityczne					
Lewica	1	0	16	0	129
Centrum	2	0	11	1	260
Prawica	3	1	14	1	270
Trudno powiedzieć	2	1	13	4	283

Tabela 12. Jak Pan(i) myśli, czy posiłki, które Pan(i) jada, są podobne do posiłków jadanych przez Pana(i) rodziców?

(%)

	Zdecydo- wanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydo- wanie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	40	22	13	4	948
Płeć						
Mężczyźni	23	41	20	11	5	450
Kobiety	19	39	23	15	4	498
Wiek						
18-24 lat	53	27	13	5	2	147
25-34	19	49	22	6	3	169
35-44	14	41	24	16	5	157
45-54	15	44	21	16	5	181
55-64	13	39	27	18	3	130
65 lat i więcej	16	37	24	17	7	164
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	37	22	12	5	354
Miasto do 20 tys.	16	40	29	12	3	114
20-100 tys.	19	44	21	9	7	186
101-500 tys.	20	41	19	19	2	183
501 tys. i więcej mieszk.	23	42	22	13	0	112
Wykształcenie						
Podstawowe	22	38	20	14	6	278
Zasadnicze zawodowe	20	48	19	9	4	243
Średnie	24	35	23	13	4	327
Wyższe	14	41	27	18	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	14	41	25	19	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	23	33	28	14	2	88
Pracownicy fiz.- umysł.	19	42	21	16	2	85
Robotnicy wykwalifikowani	22	42	19	13	5	77
Robotnicy niewykwalifik.	23	44	18	5	9	42
Rolnicy	12	41	29	6	12	50
Pracujący na własny rach.	15	48	32	5	0	28
Bierni zawodowo						
Renciści	9	43	19	16	12	106
Emeryci	15	37	26	19	3	191
Uczniowie i studenci	58	22	17	2	2	72
Bezrobotni	27	48	16	8	2	111
Gospodynie domowe i inni	25	51	11	12	0	39
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	19	38	25	15	4	116
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	25	37	17	16	5	79
sekt. pryw. poza rolnict.	19	45	23	12	1	187
prywatnym gosp. rolnym	17	41	26	7	10	63
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	23	48	18	8	4	122
301-500	23	35	27	12	4	146
501-900	18	42	19	16	5	213
901-1200	15	42	31	12	1	70
Powyżej 1200 zł	19	32	25	24	0	68
Ocena własnych war. mater.						
Złe	16	42	24	13	5	303
Średnie	21	42	21	11	5	409
Dobre	27	34	20	17	2	236
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	41	24	11	10	63
Raz w tygodniu	23	43	19	10	4	462
1-2 razy w miesiącu	15	40	24	16	5	154
Kilka razy w roku	24	37	27	11	2	164
W ogóle nie uczestniczy	22	31	21	22	4	105
Poglądy polityczne						
Lewica	19	42	26	12	2	129
Centrum	22	38	22	14	4	261
Prawica	22	42	21	12	3	273
Trudno powiedzieć	21	40	20	13	7	284